

Spolufinancováno
Evropskou unií

Vstupní evaluační zpráva projektu ARISTOTELES

Číslo projektu: CZ.03.02.02/00/22_017/0000569

Realizátor: Ratolest Brno, z.s.

Zpracovala: Mgr. Věra Růžičková

Obsah

1	STRUČNÝ OBSAH PROJEKTU	3
1.1	Anotace projektu	3
1.2	Cíle projektu	3
1.3	Cílové skupiny	3
1.4	Klíčové aktivity	4
1.4.1	KA1 Skupinová práce	4
1.4.2	KA2 Individuální práce a práce s rodinou	5
1.4.3	KA3 Multidisciplinární spolupráce	5
1.4.4	KA4 Výjezd s klienty	6
1.4.5	KA5 Vzdělávání a rozvoj týmu	6
1.4.6	KA6 Evaluace projektu	6
2	DESIGN EVALUACE	7
2.1	Evaluační otázky	7
2.2	Evaluační matice příloha č. 1	8
3	METODOLOGIE EVALUACE	9
3.1	Nástroje sběru dat a jejich zdroje	9
3.1.1	Dotazníky pro děti a dospívající	9
3.1.2	Strukturované rozhovory s dětmi a dospívajícími	9
3.1.3	Strukturované rozhovory s rodiči	9
3.1.4	Hodnocení pracovníků programu	9
3.1.5	Dotazníky kurátorům pro mládež	10
3.2	Periodicita sběru dat	11
4	HARMONOGRAM EVALUACE	12
5	NÁSTROJE SBĚRU DAT VE FINÁLNÍ PODOBĚ	14
5.1	Dotazník pro klienty	14
5.2	Struktura rozhovoru s klienty	14
5.3	Struktura rozhovoru s rodiči	15
5.4	Dotazník pro kurátory	15

1 Stručný obsah projektu

1.1 Anotace projektu

Děti z Brna a okolí ve věku 9-15 let, u kterých se objevuje rizikové chování, nebo které se dostaly do konfliktu se zákonem, mají díky projektu možnost absolvovat preventivní program Aristoteles. Cílem programu je kombinací skupinové práce s prvky zážitkové pedagogiky, seberozvojových aktivit, podpůrné individuální práce a zapojení rodiny klienta do spolupráce, snížit riziko recidivy tohoto jednání v budoucnu. Program úzce spolupracuje s Probační a mediační službou, OSPOD a státním zastupitelstvím.

1.2 Cíle projektu

Hlavním cílem projektu je snížit riziko rozvoje a opakování rizikového chování a delikventního jednání u 48 zapojených dětí a dospívajících nebo snížit jeho závažnost. Minimálně 75 % klientů, kteří se zapojí do programu, se rok po jeho skončení nedopustí dalšího závažného společensky nepřijatelného chování nebo se sníží jeho závažnost.

Minimálně 27 dětí a dospívajících osob v období leden 2023 – prosinec 2025 úspěšně absolvuje celý program (minimálně 30 h).

Působením aktivit projektu dojde minimálně u 60 % dětí a mladých lidí, pro které byla daná oblast tématem a kteří program úspěšně absolvují, k pozitivní změně postojů či chování v následujících oblastech:

- trávení volného času;
- lidé kolem mě;
- rodina;
- sebepojetí;
- chování a sebeovládání;
- přijetí zodpovědnosti;
- škola.

1.3 Cílové skupiny

Preventivní program je určen pro 48 dětí a dospívajících ve věku 9-15 let, kteří mají výrazné výchovné problémy, jednají rizikově, pohybují se na hraně zákona nebo již spáchali čin jinak trestný. Jedná se o děti a dospívající, kteří často vyrůstají v prostředí sociálního vyloučení, jsou sociálním vyloučením ohroženi, pocházejí většinou z nefunkčních rodin, přebírají hodnoty a normy svých rodičů a prostředí, ve kterém vyrůstají. Kvůli tomu často nejsou schopni rozlišovat mezi dobrem a zlem, nejsou si vědomi možných důsledků svého rizikového jednání, neznají svoje vnitřní zdroje, neumějí řešit spory společensky přijatelnou formou, mají sklony jednat impulsivně a svůj volný čas tráví pasivním nebo rizikovým způsobem. Cílovou

skupinu projektu tvoří také 36 rodičů těchto dětí, kteří se budou účastnit setkání s pracovníky a získají podporu týkající se výchovy dětí, komunikace v rodině, nastavení pravidel a další potřebné poradenství.

Zapojení cílové skupiny do programu:

Děti a dospívající přicházejí do programu buď na základě soudem uloženého výchovného opatření, kde je jim absolvování programu nařízeno nebo dobrovolně na doporučení kurátora pro mládež. Ojedinele dochází k tomu, že je dítě zapojeno na základě žádosti rodičů, kteří se o program dozvěděli např. ve škole.

Děti a dospívající se účastní KA1 Skupinové práce (účast na 9 skupinách po 3 h), KA2 Individuální práce a práce s rodinou (účast na individuálních a rodinných setkáních se sociálním pracovníkem a psychologem/terapeutem 8x1,5 h). Celkem se jedná o 39 h, pro úspěšné absolvování programu je potřeba naplnit 30 h. Dobrovolně mohou děti a dospívající navíc absolvovat ještě KA4 Společný výjezd (v rozsahu 24 h skupinových aktivit).

V každém roce realizace projektu proběhnou tři devítitýdenní běhy KA1 a KA2 (dva na jaře a jeden na podzim). KA4 probíhá jednou za rok na podzim tak, aby se jí mohli zúčastnit účastníci všech tří běhů. Maximální kapacita každého z běhů je 9 osob. Přednostně jsou zapojováni klienti, kteří mají program nařízen a klienti, kteří přicházejí na doporučení kurátorů pro mládež. Teprve v případě, že zbývá volná kapacita, jsou zapojeny děti, které přicházejí na žádost rodičů. Kromě tohoto kritéria je při skládání skupiny bráno do úvahy věkové složení dané skupiny – v případě, že dítě, které má být zapojeno, je příliš věkově vzdáleno většině skupiny, je možné jej zařadit až do dalšího běhu.

V odůvodněných případech může dítě ze zvlášť závažných důvodů (úzkosti, sociální fobie...) absolvovat celý program v individuální formě. V takovém případě má program celkem 25,5 h individuálního setkávání, k úspěšnému naplnění je třeba 19,5 h.

1.4 Klíčové aktivity

1.4.1 KA1 Skupinová práce

9 skupinových setkání probíhá ve 3 bězích za rok (jeden běh trvá 4 měsíce) a vedou je vždy 2 pracovníci programu – sociální pracovník a psycholog/terapeut. Skupinová setkání trvají 3 h a probíhají v supervizní místnosti Ratolesti Brno, která je přizpůsobena potřebám CS.

Klienti na první skupině vytvářejí vlastní pravidla fungování skupiny. Paralelně s účastí na skupinách si klienti domlouvají individuální a rodinná setkání s klíčovým pracovníkem.

Skupinová setkání jsou tematická, přičemž se vychází z toho, čím děti v tomto věku žijí a zároveň se pojí s jejich postoji a chováním. Cílem je uvědomění frekventantů skupin, jakým způsobem se v určitých situacích chovají, jak to ovlivňuje je samotné a jejich okolí a jak lze hledat jiné alternativy ve vlastním přístupu. V rámci 9 skupinových setkání je možné využít některé z témat:

- já a moje parta,
- příčiny a důsledky,
- porušování pravidel a tresty,
- zlaté pravidlo, empatie,
- jak na konflikty a vztek,
- všechny moje vztahy,
- moje sny, plány a budoucnost,
- návykové látky.

Děti a mladí lidé se zapojují do plánování témat, která jsou do skupin zařazena. Mají prostor přinášet vlastní podněty a na základě hlasování se společně s pracovníky dohodnou na tématech z oblasti prevence, kterým se na skupinách budou postupně věnovat.

Témata jim pracovníci přibližují na konkrétních příkladech ze života, které zmiňují buď sami klienti anebo se s nimi setkávají prostřednictvím projektivních postav. Práce na skupinách probíhá formou her, diskuzí, dilematických příběhů, nácviků a terapeutických technik. Náplň skupin připravují pracovníci před každou z nich v návaznosti na složení skupiny, výběr témat účastníky a aktuální dění ve skupině.

1.4.2 KA2 Individuální práce a práce s rodinou

Počet setkání pro jednoho klienta je 5 individuálních a 3 rodinné, v praxi může dojít k přizpůsobení formy i časové dotace na základě individuálních potřeb klientů (např. vyšší počet rodinných setkání na úkor individuálních nebo navýšení celkového počtu setkání). Setkání probíhají v odpoledních a večerních hodinách tak, aby nedocházelo k souběhu se školními povinnostmi dětí a dospívajících a pracovními povinnostmi rodičů.

Při individuální práci s dětmi a dospívajícími jsou využívány různé kreativní prostředky, které komunikaci s nimi ulehčují a pomáhají jim se vyjádřit. Nejčastěji jsou využívány: rozhovor, kreslení, vyprávění příběhů, karty a obrázky, kameny, figurky, sand tray, přehrávání a dramatizace, imaginace nebo mindfulness cvičení. Na prvním individuálním setkání jsou s dětmi a dospívajícími upřesňovány jejich očekávání od účasti v programu, pracovníci zjišťují, jak chtějí děti a dospívající prostor využít, jaké chtějí dosáhnout změny a co by chtěli setkáváním získat. Na setkáních je možné se vracet také k tématům, která se řeší na skupině. Při práci s rodinou se pracovníci soustředí na vztahy v rodině, vzájemné ocenění toho, co funguje, vyjádření potřeb či jaká pravidla doma fungují/nefungují. Každému dítěti nebo dospívajícímu je na začátku jeho účasti přidělen klíčový pracovník. Rozdělení klientů mezi sociálního pracovníka a psychologa/terapeuta vychází ze zakázky klienta a posouzení, zda se jedná spíše o terapeutickou nebo poradenskou práci.

1.4.3 KA3 Multidisciplinární spolupráce

Setkávání s odborníky, kteří s cílovou skupinou také pracují, je podstatné pro efektivní práci s klientem. Různí odborníci zachycují odlišné aspekty problému, podpora je komplexnější, služby se doplňují a podporují klienta v ukotvení žádoucí pozitivní změny. Pro úspěch projektu je důležité také informovat o cílech programu a aktuálních trendech. Jsou to zejména Orgány sociálně-právní ochrany dětí (OSPOD) jednotlivých brněnských částí, Probační a mediační služba středisko Brno a Městské státní zastupitelství v Brně. Program spolupracuje také se školami, Středisky výchovné péče a sociálně aktivizačními službami pro rodiny s dětmi.

1.4.4 KA4 Výjezd s klienty

Výjezdy mimo Brno budou probíhat jedenkrát za rok vždy na podzim tak, aby se mohli účastnit zájemci ze všech tří během roku realizovaných běhů.

Jedná se o třídní outdoorový výjezd (pátek až neděle) mimo Brno. Aktivita vytržením z běžného prostředí umožňuje navázat intenzivní vztah s pracovníky a významně posílit pozitivní sebepojetí klienta. Aktivita umožňuje také intenzivnější rozvoj skupinové dynamiky a současně vytvoření stabilního a bezpečného prostředí. Pracuje se s využitím expresivních, verbálních, pohybových, relaxačních i teambuildingových aktivit. Při výjezdu jsou využity prvky outdooru, navíc jsou tyto techniky vzájemně propojeny linií spojujícího příběhu a otevírají tak i prostor pro vlastní motivaci, aktivitu a zapojení se do dění. Na aktivitě spolupracuje profesionální trenér, vícenásobný mistr světa v thaiboxu Jan Mullerem v roli externího lektora/experta na práci s agresí. Lektor účastníkům představí svůj osobní příběh, kdy se díky své silné vůli a lásce ke sportu dokázal změnit chování na hraně zákona a prosadil se jak v profesionálním sportu, tak ve společnosti. Mladým lidem je tak umožněn kontakt s pozitivním vzorem. Max. kapacita pobytové akce je 8 klientů.

1.4.5 KA5 Vzdělávání a rozvoj týmu

Cílem aktivity je odborná podpora realizačního týmu, která vede ke zkvalitnění a zefektivnění přímé práce s klienty. V průběhu projektu probíhají následující aktivity: metodické vedení, supervize a průběžné vzdělávání pracovníků v přímé práci.

1.4.6 KA6 Evaluace projektu

Aktivitu realizuje interní evaluátor dle předem schváleného evaluačního plánu. Bude se jednat o dopadovou evaluaci. Dopady programu Aristoteles hodnotí samotní klienti, pracovníci a také rodiče klientů. Změny ve sledovaných oblastech, které jsou klíčové pro prevenci recidivy a snížení míry závažnosti páchaných činů, budou měřeny pomocí dotazníku administrovaného klientům před a po skončení účasti v programu. Hodnocení změn ve všech sedmi oblastech provedou také klíčový pracovníci dětí a dospívajících a ke třem vybraným oblastem se ve strukturovaném rozhovoru vyjádří také rodiče. Informace o opakování rizikového chování nebo recidivě trestné činnosti a její závažnosti budou získávány od kurátorů pro mládež.

2 Design evaluace

Cílem evaluace je ověřit, zda má realizovaný program Aristoteles reálný dopad na děti a dospívající, kteří jej úspěšně absolvují, v předem stanovených oblastech a zda u nich nedochází k recidivě rizikového nebo delikventního chování.

Jedná se o evaluaci dopadu (impact evaluation). Evaluace dopadu bude zjišťovat, zda a v jakém rozsahu byly naplněny předem stanovené cíle programu.

Bude využit neexperimentální výzkumný design, který bude kombinovat kvantitativní a kvalitativní výzkumnou strategii. Smíšená metoda výzkumného designu bude integrovat kvantitativní i kvalitativní data. Kombinovaná metoda byla zvolena s ohledem na snahu o hlubší porozumění změn, ke kterým dojde u dětí a dospívajících, které by u čistě kvantitativní metody nebylo možné. Aby bylo možné vyhodnotit, zda došlo u dětí a dospívajících k pozitivní změně, proběhne dotazníkové šetření u dětí a dospívajících při jejich zapojení do programu a při jeho ukončení.

2.1 Evaluační otázky

Evaluační otázka č. 1: Přispělo působení programu k pozitivní změně ve sledovaných oblastech u dětí a dospívajících, kteří úspěšně absolvovali program Aristoteles?

1a) Došlo u dětí a dospívajících k pozitivní změně v oblasti trávení volného času? (Např. přestali trávit svůj čas rizikově, tráví svůj volný čas aktivněji a smysluplněji, mají stanovený rytmus dne, rozvíjí svůj potenciál ...)

1b) Došlo u dětí a dospívajících k pozitivní změně v jejich vztazích s lidmi v okolí? (Např. vycházejí lépe s kamarády nebo spolužáky, méně se dostávají do konfliktů, mají uspokojivé vztahy s vrstevníky, od kterých se jim dostává podpory, dokáží se asertivně prosadit ve skupině vrstevníků....)

1c) Došlo u dětí a dospívajících k pozitivní změně ve vztazích v rodině? (Např. se zlepšila komunikace v rodině, lépe fungují pravidla a určené role v rodině, dostává se jim doma podpory...)

1d) Došlo u dětí a dospívajících k pozitivní změně v oblasti sebepojetí? (Např. došlo ke změně schopnosti sebereflexe, dokáží lépe vyjadřovat svoje pocity...)

1e) Došlo u dětí a dospívajících k pozitivní změně v chování a sebeovládání? (Např. zvládají svoje potřeby naplňovat společensky přijatelným způsobem, mají méně konfliktů se svým okolím...)

1f) Došlo u dětí a dospívajících k pozitivní změně v jejich schopnosti přijmout zodpovědnost za svoje činy? (Např. jsou si lépe vědomy dopadů svého chování, uvědomují si, jaké následky jejich chování může mít...)

1g) Došlo u dětí a dospívajících k pozitivní změně v oblasti školy?

Evaluační otázka č. 2: Došlo u klientů, kteří úspěšně absolvovali program v prvním roce po jeho ukončení, k recidivě rizikového nebo delikventního chování? (v závěrečné evaluační zprávě bude možné zjišťovat pouze u klientů, kteří dokončili program minimálně rok před ukončením projektu)

Evaluační otázky vyhodnocují dopady KA1 Skupinová práce a KA2 Individuální práce a práce s rodinou, dopad těchto dvou aktivit nelze oddělit a zjišťovat zvlášť, protože jsou obě nedílnou a neoddělitelnou součástí

programu Aristoteles. Evaluační otázka č. 2 se bude v době vypracování závěrečné evaluační zprávy týkat pouze klientů, kteří dokončí program nejméně 1 rok před koncem projektu.

2.2 **Evaluační matice** příloha č. 1

3 Metodologie evaluace

3.1 Nástroje sběru dat a jejich zdroje

Nástroje sběru dat jsou navrženy specificky pro program Aristoteles. Vycházejí ze zkušeností organizace s prací s dětmi a dospívajícími s rizikovým chováním nebo páchajícími trestnou činností a jsou přizpůsobeny jejich věku a kognitivním dovednostem.

Všechny nástroje sběru dat se zaměřují na všechny nebo některé

předem vybrané sledované oblasti, ve kterých je očekávána pozitivní změna. Dotazník pro klienty a rozhovory s nimi jsou zaměřeny na všech 7 sledovaných oblastí, rozhovory s rodiči se týkají pouze 3 vybraných oblastí a hodnocení pracovníků 6 vybraných oblastí.

3.1.1 Dotazníky pro děti a dospívající

Dotazník slouží k měření změn, ke kterým došlo u dětí a dospívajících ve sledovaných oblastech. Byl vytvořen psychologem programu pro potřeby evaluace programu. Obsahuje 17 položek, které se týkají sedmi sledovaných oblastí. Při použití dotazníků pracovníci dětem a dospívajícím vysvětlují, že nejde o bezdůvodný sběr detailních informací o jejich životě, ale o výzkum, který dělají, aby zjistili, s čím klient do programu přichází a s čím odchází. Vzhledem ke specifikům dětí a dospívajících zapojených do programu procházejí všechny otázky pracovníci s klienty nebo se jich mohou na otázky přímo ptát a doplňovat za ně odpovědi do formuláře. Klienti vyplňují totožný dotazník na začátku a na konci spolupráce s programem.

3.1.2 Strukturované rozhovory s dětmi a dospívajícími

V rámci posledního setkání jsou sbírány doplňkové informace o změnách ve sledovaných oblastech, které pracovníci zaznamenávají do záznamového archu pro zápis odpovědí.

3.1.3 Strukturované rozhovory s rodiči

Závěrečný rozhovor s rodiči probíhá telefonicky, pracovníci rodičům vysvětlí, že program je již pro jejich dítě ukončen a získané informace jsou použity pouze pro vyhodnocení úspěšnosti programu a jeho možnému dalšími zlepšování. Rodičů se pracovníci doptávají na změny vnímané pouze ve 3 oblastech – změna v zodpovědnosti a chování, změna v trávení volného času a změna ve vzájemných vztazích.

3.1.4 Hodnocení pracovníků programu

Klíčový pracovník u každého zapojeného dítěte nebo dospívajícího hodnotí změny dosažené ve sledovaných oblastech na konci spolupráce. Pracovníci se snaží vycházet hlavně z aspektů dané oblasti, které jsou pozorovatelné a posuzovat pouze pokud mají jasné informace, že došlo k posunu. Pro posouzení využívají informace z úvodního mapování s dítětem nebo dospívajícím, anamnestických informací z rozsudku (pokud byl program nařízen soudně) nebo od rodičů, z informací z individuálních setkání s dětmi a dospívajícími a skupinových setkání. Pro osvětlení informací mohou čerpat ze záznamů z individuálních setkání s klientem a ze záznamů ze skupinových setkání, které pracovníci pravidelně vedou. Šíře informací, kterou mají pracovníci o jednotlivých dětech a dospívajících je různá a liší se podle toho, jakou cestou byli děti nebo dospívající do

programu zapojení, jakou důvěru se podařilo vytvořit ve vztahu k pracovníkovi a jak otevřeně a intenzivně probíhala spolupráce s dítětem či dospívajícím a také s rodiči.

Klíčoví pracovníci tedy posuzují v následujících oblastech:

- **Trávení volného času** – zda vědí z celého průběhu spolupráce o tom, že učinil významné změny v trávení volného času, například začal dělat nějaký sport, podstatně více se učit.
- **Lidé kolem mě** – zda vědí o tom, že se začal vídat s jinou skupinou lidí a mají dost informací k tomu, aby tuto skupinu mohli považovat jako vhodnější pro klienta a jeho chování, případně mohou pozorovat výrazné změny v jeho chování v rámci skupiny (např. větší asertivita).
- **Rodina** – zda bylo možné v rámci rodinných setkání pozorovat posun k lepší komunikaci
- **Sebepojetí** – zda došlo ke změnám v jeho schopnosti sebereflexe, např. je schopný konceptualizovat a sdílet i problematicky přijatelné a potenciálně zranitelné emoce (např. strach, stud, osamělost).
- **Chování/sebeovládání** – zda byl v průběhu spolupráce pozorován posun směrem k lepšímu sebeovládání a vycházení s autoritami (např. nižší tendence testovat hranice apod.).
- **Přijetí zodpovědnosti** – zda byl z průběhu spolupráce vnímán výrazný posun v tom, jak přemýšlí nad rizikovým chováním, má lepší náhled na důsledky

Vyhodnocení je zaznamenáno do karty klienta:

(pomlčka)	0	1
Nemáme dostatečné informace nebo nebyl přítomen prostor pro zlepšení	Můžeme usoudit, že v oblasti nedošlo k výraznější pozitivní změně (případně došlo ke zhoršení)	Můžeme usoudit, že v oblasti došlo k výraznější pozitivní změně

Pracovníci vždy zaznamenají také stručný popis konkrétní změny v oblasti, kde ke změně došlo, např. naučil se respektovat pravidla skupiny, zlepšení vztahu s rodičem nebo sourozencem a v čem spočívá...

3.1.5 Dotazníky kurátorům pro mládež

Dotazník slouží ke zmapování recidivy u dětí a dospívajících v průběhu prvního roku od úspěšného absolvování programu. Dotazník je pracovníky rozeslán kurátorům vždy 1 rok po ukončení programu dítětem nebo dospívajícím. Pro závěrečnou evaluační zprávu bude tedy využíván pouze u klientů, kteří program dokončili nejméně 1 rok před koncem projektu.

Dotazník kurátorům je možné využít pouze u dětí a dospívajících, kteří absolvovali program na základě soudního nařízení nebo na doporučení kurátora. U dětí a dospívajících, kteří absolvovali program na žádost rodičů, tyto informace nejsou od kurátorů dostupné, jedná se však maximálně o 1 – 2 děti či dospívající v každém běhu.

Data jsou získávána na základě dotazníku vytvořeného v Google Forms, který umožňuje zachovat anonymitu klientů. Kurátoři nemusí mít informace o veškerém chování dítěte nebo dospívajícího. Může se stát, že k recidivě rizikového chování nebo trestných činů dochází, ale kurátor o ní ve chvíli dotazování nemá informace. V tuto chvíli je to pro program jediná možnost, jak informace o případné recidivě získat z nezávislého zdroje.

3.2 Periodicita sběru dat

Dotazníky jsou klienty vyplňovány při prvním individuálním setkání a při posledním individuálním setkání v rámci KA2.

Rozhovor s klienty probíhá na posledním individuálním setkání v rámci KA2.

Hodnocení pracovníků programu probíhá na konci spolupráce s klientem.

Rozhovor s rodiči klientů probíhá 2 týdny po skončení programu.

Dotazníky kurátorům pro mládež se zasílají vždy rok po skončení každého běhu programu.

Jako doplněk evaluace programu vypracovávají pracovníci jedenkrát za rok minimálně 2 kazuistiky, které popisují dopad programu na konkrétního klienta v konkrétních oblastech.

4 Harmonogram evaluace

V roce 2023:

Činnost	01	02	03	04	05	06	07	08	09	10	11	12
Vstupní EZ	x	x	x	x	x	x	x					
Sběrat		x	x	x	x	x	x		x	x	x	x
Vyhodnocení dat								x				
Závěrečná EZ												

V roce 2024:

Činnost	01	02	03	04	05	06	07	08	09	10	11	12
Vstupní EZ												
Sběrat		x	x	x	x	x	x		x	x	x	x
Vyhodnocení dat	x							x				
Závěrečná EZ												

V roce 2025:

Činnost	01	02	03	04	05	06	07	08	09	10	11	12
Vstupní EZ												
Sběrat	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Vyhodnocení dat	x							x				x
Závěrečná EZ										x	x	x

5 Nástroje sběru dat ve finální podobě

5.1 Dotazník pro klienty

příloha č. 2

5.2 Struktura rozhovoru s klienty

V rámci rozhovoru na posledním individuálním setkání dále sbírají pracovníci kvalitativní data a průběžně se ptají na to, jestli se v posledních třech měsících něco změnilo v pěti oblastech (níže příklady otázek). K závěrečnému setkání je vhodné vytisknout záznamový arch pro zápis odpovědí a klíčový pracovník zaznamenává odpovědi dětí a dospívajících v oblastech, kde popisují změnu. Rozhovory nejsou nahrávány z důvodu větší otevřenosti a důvěry ze strany dětí a dospívajících, kteří mají často z nahrávání obavy a necítí se při nahrávání bezpečně. Ze zkušeností z minulých let vyplynulo, že děti a dospívající, kteří se programu účastní, jsou v odpovědích většinou dost struční a není proto problém odpovědi zaznamenat.

Pracovníci zjišťují odpovědi na následující otázky o dětech a dospívajících.

trávení volného času	Tráví volný čas aktivněji nebo méně rizikově?
lidé kolem mě	Co se změnilo ohledně vztahů s lidmi, se kterými se vídá?
rodina	Změnilo se něco v tom, jak spolu rodina vychází doma?
sebepojetí (sebevědomí)	Jak je na tom psychicky? Věří si víc nebo míň?
chování/sebeovládání	Chová se jinak? Dokáže se ovládat víc?
přijetí zodpovědnosti	Změnilo se něco v tom, jak vnímá věc, kvůli které se dostal/a do programu?
Škola/práce	Změnilo se něco ve škole nebo v práci?

Konkrétní podobu otázek dětem a dospívajícím formulují klíčový pracovníci s ohledem na společně probíraná témata, věk a kognitivní dovednosti jednotlivých dětí a dospívajících.

Doptávají se, zda došlo ke změně, jestli je to mírná nebo výrazná (malá nebo velká) změna a čím si ji děti a dospívající vysvětlují. Ke každé oblasti je také **důležité se doptat, zda je v dané oblasti něco, co se nezměnilo** a co ho pořád trápí, kvůli snazšímu rozlišení hodnoty 0 (viz tabulka níže).

Hodnoty pracovníci rovnou zapisují do databáze následně:

(pomlčka)	0	1	2
Nelze posoudit nebo nebylo co zlepšovat	Domnívá se, že nedošlo ke změně, případně se jednalo o změnu k horšímu	Domnívá se, že v oblasti došlo k mírné pozitivní změně	Domnívá se, že v oblasti došlo k výraznější pozitivní změně

5.3 Struktura rozhovoru s rodiči

Pracovníci na začátku rozhovoru zdůrazní, že program je již pro klienta zcela ukončený a následující informace sbírají pouze za účelem dalšího zlepšování programů. Ptají se na 3 oblasti:

1. Došlo u vašeho syna/dcery v posledních třech měsících ke **změnám v zodpovědnosti a chování**? V čem přesně ke změně došlo? Pokud se podle vás jedná o změnu k lepšímu, považujete změnu za výraznou nebo spíše mírnou?
2. Došlo ke **změnám v trávení volného času**? V čem přesně ke změně došlo? Pokud se podle vás jedná o změnu k lepšímu, považujete změnu za výraznou nebo spíše mírnou?
3. Došlo ke **změnám ve vašich vzájemných vztazích**? V čem přesně ke změně došlo? Pokud se podle vás jedná o změnu k lepšímu, považujete změnu za výraznou nebo spíše mírnou?

Rozhovory nejsou nahrávány. Hodnoty rovnou při telefonátu zapisují pracovníci následně:

(pomlčka)	0	1	2
Nelze posoudit nebo nebylo co zlepšovat	Domnívá se, že nedošlo ke změně, případně se jednalo o změnu k horšímu	Domnívá se, že v oblasti došlo k mírné pozitivní změně	Domnívá se, že v oblasti došlo k výraznější pozitivní změně

5.4 Dotazník pro kurátory

Pracovníci zašlou kurátorům dětí a dospívajících, kteří před rokem úspěšně absolvovali program Aristoteles odkaz na dotazník s žádostí o vyplnění kvůli evaluaci a dalšímu zkvalitňování programu.

Otázka v dotazníku:

Dopustil/o se dítě/dospívající v době po úspěšném ukončení programu Aristoteles dalšího provinění (rizikového chování nebo činu jinak trestného)? Pokud ano, jak závažného? (Při hodnocení závažnosti provinění prosíme o Vaše subjektivní posouzení).

Možnosti k označení:

- Ne
- Ano, méně závažného provinění než kvůli kterému byl/o v programu.
- Ano, stejně závažného provinění než kvůli kterému byl/o v programu.
- Ano, závažnějšího deliktu než kvůli kterému byl/o v programu.

Projekt: *Aristoteles*
Reg.č.p. CZ.03.02.02/00/22_017/0000569
Realizátor: *Ratolest Brno, z.s.*

Příloha č. 1: Evaluační matice

Projektová aktivita	Evaluační otázky	Metoda sběru dat	Zdroje dat/respondenti	Harmonogram sběru dat	Témata šetření
KA1 a KA2	EQ 1 Přispělo působení programu k pozitivní změně ve sledovaných oblastech u dětí a dospívajících, kteří úspěšně absolvovali program Aristoteles?	Dotazníky pro děti a dospívající	Děti a dospívající (účastníci programu Aristoteles)	Vždy při vstupu dítěte do programu a při ukončování programu	Dopad: Došlo u dětí a dospívajících ke změnám ve sledovaných oblastech?
		Rozhovory s dětmi a dospívajícími	Děti a dospívající (účastníci programu Aristoteles)	Vždy při ukončování účasti v programu	Dopad: Došlo u dětí a dospívajících ke změnám ve sledovaných oblastech?
		Rozhovory s rodiči	Rodiče dětí a dospívajících zapojených do programu Aristoteles	Vždy 2 týdny po ukončení programu	Dopad: Došlo u dětí a dospívajících ke změnám ve sledovaných oblastech?

		Hodnocení pracovníků programu	Pracovníci programu (sociální pracovník a psycholog/terapeut)	Vždy při ukončování programu	Dopad: Došlo u dětí a dospívajících ke změnám ve sledovaných oblastech?
	EQ 2 EQ 2 Došlo u dětí a dospívajících, kteří úspěšně absolvovali program v prvním roce po jeho ukončení, k recidivě rizikového nebo delikventního chování?	Dotazník pro kurátory pro mládež	Kurátoři pro mládež, kteří spolupracují s dětmi a dospívajícími zapojenými do programu Aristoteles	Vždy 1 rok po ukončení programu	Dopad: Došlo u dětí a dospívajících k recidivě rizikového chování nebo delikventního chování?

Příloha č. 2: Dotazník pro děti a dospívající Program ARISTOTELES

Jméno a příjmení:

Datum vyplnění:

Zaškrtněte u následujících tvrzení, nakolik je považujete za pravdivé.

nepravdivé	spíše nepravdivé	spíše pravdivé	pravdivé
------------	---------------------	-------------------	----------

1	Po škole mám ještě jiné činnosti					
2	Často se nudím a nevím, co dělat					
3	Jaká je tvá nejčastější známka v posledním měsíci? (zakroužkuj jednu ze známek)	1	2	3	4	5
4	Rozumím si se svými spolužáky a dalšími dětmi ze školy					
5	Mám kolem sebe přátele, kteří o mě mají starost					

6	Když se mi něco nezdá jako dobrý nápad, tak to komukoli řeknu				
7	Rozumím si se svou matkou nebo _____				
8	Rozumím si se svým otcem nebo _____				
9	Rozumím si se svými sourozenci				
10	Snadno se přestanu ovládat a udělám něco, co bych neměl				
11	Jsem spokojený s tím, jak se chovám				
12	Často dělám něco, co by mi mohlo ublížit nebo z čeho bych mohl mít problémy				
13	Chápu, když mi lidé vyčítají, že jsem udělal něco špatného				
14	Za to, co jsem udělal, můžou lidi, kteří mě do toho dostali				
15	Často se cítím nervózní nebo je mi špatně od břicha				
16	Těším se, co bude v budoucnosti				
17	Často mám pocit, že jsem k ničemu nebo nic neumím				